

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในบทสรุปและข้อเสนอแนะนี้ ผู้เขียนได้สรุปปัญหาในหาในการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนข้อเสนอแนะหลักการในการจัดทำร่างข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมาพบว่า ในปัจจุบันได้เกิดกระแสการตื่นตัวอย่างมากเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายวิชาชีพหรือแรงงานฝีมือภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งใน 10 ประเทศ อันได้แก่ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ราชอาณาจักรกัมพูชา เนการาบรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทั้งนี้หลักการเคลื่อนย้ายวิชาชีพดังกล่าวเกี่ยวเนื่องมาจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 โดยมีเป้าหมายเพื่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจ อันจะทำให้ภูมิภาคนี้มีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม และทำให้ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Single Production Base)

ทั้งนี้หนึ่งในเป้าหมายของการรวมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ก็คือการไหลเวียนอย่างเสรีของแรงงานภายใต้กรอบข้อตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement On Services: AFAS) ซึ่งข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) จะเป็นกลไกสำคัญในการเคลื่อนย้ายแรงงาน แต่ยังคงจำกัดอยู่เฉพาะแรงงานฝีมือหรือกลุ่มวิชาชีพเท่านั้น ทั้งนี้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของวิชาชีพ (MRAs) คือข้อตกลงที่เกี่ยวกับข้องการแสวงหาจุดยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติของผู้ทำงานด้านบริการ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นนักวิชาชีพโดยผู้ที่มี

คุณสมบัติครบถ้วนตามข้อตกลงยอมรับร่วมจะสามารถเลือกทำงานที่ใดก็ได้ใน 10 ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งในปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพแล้วใน 7 สาขาวิชาชีพและ 1 กลุ่มสาขาวิชาชีพ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพ (MRAs) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศ และเป็นเรื่องที่ต้องการการเตรียมการและการวางแผน อย่างไรก็ตาม วิชาชีพนักกฎหมายยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีและและยังไม่ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพ (MRAs) ในสาขาดังกล่าว ทั้งที่วิชาชีพนักกฎหมายเป็นวิชาชีพที่สำคัญและที่มีความจำเป็นต่อการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน ดังนั้นการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและควรได้รับการศึกษา

ตามที่ได้เปรียบเทียบวิชาชีพนักกฎหมายกับลักษณะของวิชาชีพอื่น ๆ ที่ได้รับการจัดทำข้อตกลงยอมรับรวมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพ ทำให้เราทราบว่าวิชาชีพนักกฎหมายที่มีลักษณะที่ตรงต่อหลักการในการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติวิชาชีพ (MRAs) โดยการมีอยู่ของข้อตกลงดังกล่าวจะเป็นการสนับสนุนให้แรงงานวิชาชีพนักกฎหมายสามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างสะดวกมากขึ้น อีกทั้งเป็นการพัฒนาให้วิชาชีพนักกฎหมายมีความเป็นมาตรฐานและยังเป็นการลดช่องว่างของความแตกต่างกันในด้านความเจริญทางกฎหมายของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้การที่มีนักกฎหมายที่เป็นคนชนชาติเดียวกันหรือใช้ภาษาเดียวกันในต่างประเทศ ยังจะเป็นช่วยเหลือคนในชาติของตนหากมีความต้องการความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมาย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาค้นคว้าในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนพบว่าปัญหาของการจัดทำข้อตกลงยอมรับรวมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือการที่กฎหมายภายในของแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของระบบกฎหมาย ประเภทของวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ลักษณะงานที่ทำของนักกฎหมาย คุณสมบัติของนักกฎหมาย และที่สำคัญที่สุดคือข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย

นอกจากนี้เมื่อได้เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียในการจัดทำข้อตกลงยอมรับรวมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เราสามารถได้ข้อสรุปการการจัดจัดทำข้อตกลงยอมรับรวมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายเป็นเรื่องที่มีผลดีมากกว่า

ผลเสีย ทั้งนี้หลักการในการจัดทำร่างข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ถูกใส่ไว้ในข้อเสนอแนะ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อตกลงข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการเปรียบเทียบกับข้อตกลงข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพของวิชาชีพสาขา ๆ อื่น และการศึกษามาตรการของการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพ และนักกฎหมายของสหภาพยุโรป และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพใน 10 ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ผู้เขียนพบแนวทางในการจัดทำร่างข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังนี้

5.2.1 หลักการในการจัดทำร่างข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Legal Services)

1) สาระสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมาย

ข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายเป็นไปเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายวิชาชีพนักกฎหมายเพื่อการให้บริการภายใต้กรอบข้อตกลงการเปิดเสรีบริการ (ASEAN Framework Agreement On Services: AFAS) ระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีหลักการคือการเปิดโอกาสให้นักกฎหมายซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นนักกฎหมายอาเซียน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอื่นได้ กล่าวคือนักกฎหมายที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักกฎหมายอาเซียนจะเป็นผู้มีสิทธิยื่นขออนุญาตขึ้นทะเบียนเป็นนักกฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ตนต้องการเข้าไปทำงาน ซึ่งการมีสถานะเป็นนักกฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนจะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนักกฎหมายอาเซียนในประเทศนั้น ๆ ได้ ครอบคลุมที่มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้น

ทั้งนี้กรอบของข้อตกลงยอมรับร่วมดังกล่าวเป็นการเทียบเคียงมาจากข้อตกลงยอมรับร่วมของสาขาวิชาชีพวิศวกร สถาปนิกและบัญชี ซึ่งมีส่วนคล้ายกันในเรื่องของระบบที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพแห่งอาเซียนขึ้นมาเพื่อเป็นองค์กรส่วนกลางซึ่งทำหน้าที่รับจดทะเบียนนักวิชาชีพที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและประสงค์จะเดินทางไปทำงานในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้ได้รับจดทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของตนในประเทศอาเซียนอื่น ๆ ได้ในฐานะ นักวิชาชีพต่างด้าวจดทะเบียน

วัตถุประสงค์ของข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายใน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ

1. อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักกฎหมายภายในประเทศสมาชิกประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน

2. ยกกระตือรือร้นให้บริการทางกฎหมายภายในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในด้านมาตรฐานและ คุณสมบัติสำหรับวิชาชีพนักกฎหมาย และเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาและการฝึกฝนของนักกฎหมาย

2) นิยามและขอบเขต

ในข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน นอกจากคุณสมบัติของนักวิชาชีพที่ยอมรับร่วมกันแล้ว ในข้อตกลงดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญ อื่น ๆ อีกก็คือ นิยามและขอบเขตของการใช้ข้อตกลงยอมรับร่วมดังกล่าว ซึ่งส่วนสำคัญของการ นิยามและกำหนดขอบเขตได้แก่

1. การให้คำนิยามของ “นักกฎหมาย” ภายใต้อาณัติของข้อตกลงนี้ อันหมายถึงบุคคลธรรมดาที่มี สัญชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนและได้รับการประเมินโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้าน วิชาชีพ (PRA) ของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เข้าร่วม ว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติ ทางด้านเทคนิค จริยธรรม และกฎหมาย ที่จะประกอบวิชาชีพทนายความได้อย่างอิสระ และได้ขึ้น ทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับการประกอบวิชาชีพดังกล่าวจากหน่วยงานผู้มีอำนาจ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจมีชื่อเรียกและมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปสำหรับ คำนิยามนี้

เหตุผลของการนิยามคำว่า “นักกฎหมาย” ในข้อตกลงนี้ให้หมายความถึงแต่เฉพาะ วิชาชีพทนายความก็เนื่องมาจากวิชาชีพทนายความเป็นวิชาชีพหลักในการให้บริการ ทางด้าน กฎหมาย อีกทั้งยังเป็นวิชาชีพที่มีหน่วยงานของรัฐกำกับดูแลอยู่แล้วในทุกประเทศสมาชิกประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานของวิชาชีพทนายสามารถถูกตรวจสอบถึง หลักฐานในด้านคุณสมบัติและในด้านทางทะเบียนได้โดยง่าย

2. การให้คำนิยาม “หน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพนักกฎหมาย” หมายถึง หน่วยงานที่ ได้รับอำนาจจากรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกให้มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพ ทนายความซึ่งหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพนักกฎหมาย ก็คือหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพ

ทนายความในแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับราชอาณาจักรไทยก็คือ สภานายความ

3. การกำหนดขอบเขตของการบริการด้านกฎหมายให้เป็นกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การ จำแนกประเภทผลิตภัณฑ์กลาง (Central Product Classification: CPC) รหัส 82120 ขององค์การ สหประชาชาติ

การนิยามคำว่า “การบริการด้านกฎหมาย” ภายในข้อตกลงดังกล่าวเป็นการกำหนดถึง ขอบเขตงานบริการทางกฎหมายภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมซึ่งเป็นกิจกรรมในผลิตภัณฑ์กลาง (CPC) รหัส 82120 ขององค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้งานบริการกฎหมายตามผลิตภัณฑ์กลาง (CPC) รหัส 82120 คือ การให้บริการคำปรึกษาทางกฎหมายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กฎหมายอาญา (Legal advisory and representation services concerning other fields of law) ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นการกำหนดให้นัก กฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนสามารถให้บริการทางกฎหมายได้ในส่วนที่เป็นกฎหมายต่างชาติ หรือ กฎหมายระหว่างประเทศ หรือกฎหมายที่ได้กำหนดไว้เป็นพิเศษเท่านั้นซึ่งเรื่องดังกล่าวสอดคล้อง กับกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในที่จะให้นักกฎหมายต่างชาติในประเทศสิงคโปร์สามารถ ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิงคโปร์ได้แต่จะไม่ก้าวล้ำไปในส่วนกฎหมายอาญาตาม พระราชบัญญัติวิชาชีพนักกฎหมาย แก้ไข พ.ศ. 2540 (LEGAL PROFESSION ACT REVISED EDITION 1997 (CHAPTER 161))

3) หน่วยงานที่ดูแล

หลักการของข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายก็คือการที่ นักกฎหมายที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดจะสามารถจดทะเบียนเป็นนักกฎหมายอาเซียนได้ ซึ่งจะ ช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอื่น ๆ โดยนักกฎหมายที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวต้องผ่านการ ประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศ ซึ่งในส่วนของ ราชอาณาจักรไทยจะดำเนินการโดยสภานายความ สำหรับการดำเนินงานในเรื่องนี้ของประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนจะอยู่ภายใต้การดูแลของสภานายความอาเซียน (ASEAN Council) ซึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ของประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4) ประโยชน์ที่จะได้รับ

ประโยชน์ที่จะได้รับคือการที่นักกฎหมายในประเทศสมาชิกอาเซียนมีสิทธิที่จะขอ อนุญาตองค์กรที่กำกับดูแลวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อที่จะขอประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศนั้น ๆ โดยนักกฎหมายอาเซียนซึ่งได้รับอนุญาต

จะสามารถขึ้นทะเบียนเป็นนักกฎหมายต่างคำวจดทะเบียน ซึ่งจะประกอบวิชาชีพนักกฎหมายได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้น

5) คุณสมบัติในการเป็นนักกฎหมายอาเซียน

นักกฎหมายต่างชาติจะสามารถขอขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศผู้รับ โดยต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของประเทศผู้รับ และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมายที่ได้รับการยอมรับ โดยองค์กรด้านการรับรองวิชาชีพนักกฎหมาย ไม่ว่าจะในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับ หรือที่ได้รับการประเมินและยอมรับว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว

2. มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลในปัจจุบันเพื่อประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศแหล่งกำเนิดซึ่งออกให้โดยผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สอดคล้องกับนโยบายของตนด้านการขึ้นทะเบียน/ การอนุญาต/ การรับรองในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย

3. มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติในวิชาชีพนักกฎหมายไม่ต่ำกว่า 5 ปี หลังจบการศึกษา ทั้งนี้ต้องทำงานอย่างต่อเนื่องโดยตลอด 3 ปีในขณะที่ถือใบอนุญาต

4. ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ

5. ได้รับใบรับรองจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย

6. ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภานักกฎหมายอาเซียน เพื่อที่จะมีสิทธิขอสมัครต่อสภานักกฎหมายอาเซียนเพื่อได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักกฎหมายอาเซียนภายใต้ทะเบียนวิชาชีพนักกฎหมายอาเซียน

ดังนั้นหากนักกฎหมายผู้ที่มีคุณสมบัติในข้างต้นและได้ปฏิบัติตามข้อตกลงตามแนวทางด้านหลักเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติ เมื่อได้รับและชำระค่าธรรมเนียมแล้ว จะได้รับการบรรจุภายใต้ทะเบียนนักกฎหมายอาเซียน ทั้งนี้ นักกฎหมายอาเซียนจะประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายได้เฉพาะในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตภายใต้ข้อตกลงนี้เท่านั้น

6) กลไกการดำเนินงาน

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพนักกฎหมาย (PRA) หมายถึงหน่วยงานที่ได้รับอำนาจจากรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิก ให้มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย สำหรับราชอาณาจักรไทย คือ สภานายความ ซึ่งมีความรับผิดชอบ ดังนี้

1. พิจารณาคำขอและอนุญาตให้นักกฎหมายอาเซียนประกอบวิชาชีพในฐานะเป็นนักกฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนโดยจะประกอบวิชาชีพอย่างอิสระหรือร่วมกับนักกฎหมายท้องถิ่นในประเทศผู้รับจำนวนมากว่าหนึ่งหรือมากกว่าโดยขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของประเทศผู้รับกำหนด

2. ติดตามตรวจสอบและประเมินการประกอบวิชาชีพของนักกฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนเพื่อให้ปฏิบัติสอดคล้องกับข้อตกลงยอมรับร่วมดังกล่าว

3. รายงานต่อองค์กรท้องถิ่นและระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคืบหน้าในการดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วม

4. รักษามาตรฐานและจรรยาบรรณของการประกอบวิชาชีพในด้านกฎหมาย

5. แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างทันทีต่อเลขาธิการสภานักกฎหมายอาเซียน เมื่อนักกฎหมายต่างด้าวจดทะเบียนได้ละเมิดข้อตกลงยอมรับร่วมหรือเมื่อนักกฎหมายอาเซียนไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ที่จะประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศแหล่งกำเนิด หรือไม่ปฏิบัติตามสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ หรือได้กระทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และ จรรยาบรรณ ไม่ว่าจะในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับที่ซึ่งการกระทำผิดนั้นได้นำไปสู่การถอดถอนจากทะเบียนหรือระงับการประกอบวิชาชีพ

6. เตรียมการด้านกฎและระเบียบเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมดังกล่าวได้

7. แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านกฎหมาย ข้อปฏิบัติ และความคืบหน้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพนักกฎหมายในภูมิภาค โดยมีความมุ่งหวังในการปรับให้สอดคล้องกันและเป็นไปในแนวทางเดียวกับมาตรฐานในระดับภูมิภาค และ/หรือระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ในกลไกการดำเนินงานยังมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ (MC) ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

1. ทำให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการวิชาชีพทุกคนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในฐานะนักกฎหมายอาเซียน โดยเลขาธิการสำนักงานกฎหมายอาเซียนจะปฏิบัติตามสอดคล้องกับเงื่อนไขที่ระบุในข้อตกลงยอมรับร่วมดังกล่าว และผู้ประกอบการวิชาชีพเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการสอดคล้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์

2. ทำให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการวิชาชีพที่สมัครขอขึ้นทะเบียนในฐานะนักกฎหมายอาเซียนจะต้องแสดงหลักฐานว่าได้ปฏิบัติตามสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ

3. ทำให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการวิชาชีพที่ได้รับการขึ้นทะเบียนโดยเลขาธิการสำนักงานกฎหมายอาเซียน ยังเป็นนักกฎหมายอาเซียนยังคงสมัครขอต่ออายุการขึ้นทะเบียนอยู่เป็นระยะ และในการนี้ ได้แสดงหลักฐานให้เห็นว่าได้ปฏิบัติตามสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ

4. ออกใบรับรองนักกฎหมายอาเซียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

5. แจ้งสำนักงานกฎหมายอาเซียนและคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ (MC) ของประเทศแหล่งกำเนิดกรณีมีผู้ที่ไม่ใช่กฎหมายอาเซียนประกอบวิชาชีพในประเทศผู้รับ

หลักการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเป็นพื้นฐานของการจัดทำร่างข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายวิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต อย่างไรก็ตามนอกจากข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติของวิชาชีพนักกฎหมายที่มีประสิทธิภาพแล้ว ความร่วมมือของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็เป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้เรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นได้